

ЖАНРОЛОГІЧНИЙ ДИСКУРС

УДК 82-93

Тамара Бакіна

КНИЖКА-КАРТИНКА В УКРАЇНСЬКІЙ ДИТЯЧІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Аналізується специфіка книжки-картинки загалом та репертуар цього жанру в українській дитячій літературі. Книжка-картинка розглядається як інтермедіальний жанр, в якому поєднано різні художні коди – візуальний та вербальний, що потребує особливого способу організації текстових і позатекстових складових, взаємодії й кореляції літературного, графічного, живописного; у такий спосіб відбувається розширення інформативно-комунікативного поля, активізація сприймання дитини-адресата.

Ключові слова: книжка-картинка, візуальний ряд, вербальний ряд, візуалізація / бачення / сприймання, архітектоніка книжки.

Уже сам термін вказує на поліхудожність таких творів, на кореляцію різних семіотичних рядів – візуального та вербального. Дефініцію поняття, яка в літературознавчих джерелах відсутня, подають видавничі посібники та словники: „Книжка-картинка – книжкове видання для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, в якому переважною або єдиною формою передачі змісту є зображення, а текст, якщо й присутній, має характер підписів під зображенням” [10].

Першим ілюстрованим виданням для дітей, першою дитячою книжкою-картинкою, стала книга чеського просвітителя, священника і педагога Яна Амоса Коменського „Orbis Sensualium Pictus” („Всесвіт в картинках”), опублікована в Нюрнберзі 1658 року двома мовами – латиною та німецькою. Відомо, що саме її, як найбільше враження власного дитинства, згадував Гете [13]. Навряд чи такі недосконалі з технічного боку, виконані в стилі народного лубка гравюри-ілюстрації зацікавлять сучасника, інтерес викликає спосіб „читання / сприймання” картинки. Малюнок, наприклад, дерева передає важливу ідею – системність, зв’язок усього живого на землі.

Зазнаючи змін під впливом різних естетичних уявлень та педагогічних переконань, поступово формувалися критерії художності дитячої книжки-картинки. За цей час було пройдено довгий і складний шлях від дешевих лубочних картинок до шедеврів ілюстрації, розкішних дитячих книжок, справжніх витворів мистецтва. Над дитячими книгами працювали відомі письменники, кращі художники, графіки.

Починаючи із середини ХХ ст. дослідники дитячої літератури почали говорити [6, с. 10] про дитячу книжкову ілюстрацію як про нову

самостійну галузь мистецтва, чому сприяла активна діяльність міжнародних організацій, які координують й спрямовують діяльність усіх, хто причетний до створення й просування до читацької аудиторії книжки: Міжнародного інституту дитячої, юнацької і народної літератури, БІБ (бієнале ілюстрацій у Братиславі), Міжнародних виставок мистецтва книги в Лейпцигу, Болоньї, Франкфурті. З 1966 року найпрестижніша міжнародна нагорода – премія імені Г.Х. Андерсена – вручається і художнику-ілюстратору дитячої книжки. Премія представнику СРСР була вручена лише раз 1976 року саме художнику Тетяні Олексіївні Мавриній. 2011 року на Львівському форумі видавців уперше проводився Фестиваль книжкової ілюстрації, виставка литовської та української книжкової ілюстрації, виставка ілюстрацій художників-новачків, що викликає певні надії на якісні зміни на книжковому ринку України.

Специфіка аналізованого жанру – книжки-картинки – визначалася і визначається своєрідністю сприймання: дитина сприймає її як візуально-вербальну єдність, що потребує інших, ніж при читанні тексту навичок. Дитина дошкільного та молодшого шкільного віку (саме цій віковій групі адресовано книжку-картинку) – передусім глядач, для неї важливо БАЧИТИ те, про що читають уголос дорослі. Книжка допомагає малюкові самостійно відшукувати смисл і значення не через семантику слів, що складають текст, а через сприймання цілісних блоків смислів та значень, які містяться в послідовному ланцюжку зображень.

У наш час вітчизняні та зарубіжні вчені констатують кризу дитячої літератури та дитячого читання. Діти балувані візуальною культурою, новітніми інформаційними технологіями. На думку багатьох дослідників сучасного дитинства, такі жанри масової літератури, як книжка-картинка та комікс, за певних умов можуть стати актуальною формою комунікації між світом дорослих і дітей, сприятимуть їхній соціалізації. Тому питання про жанрову своєрідність книжки-картинки та вивчення особливостей сприймання побутування й функціонування в культурі актуальне і пояснює інтерес дослідників загалом та до української книжки-картинки зокрема.

Вважається [7], що зародження україномовної дитячої книжки відбулось у 50-80 –ті рр. ХІХ ст., хоча перша книжка, адресована дітям, – „Буквар” – видана у Львові Іваном Федоровим 1574 року. Буквар призначався і для навчання грамоті, і для читання, він не містив власне малюнків, а був прикрашений заставками у вигляді орнаментів. Такий формат навчальної книги впродовж десятиліть залишався єдиною відносно доступною для української дитини літературою. Усвідомлення ролі першої книжки у формуванні підростаючого покоління українців, позбавлених державності, спонукало багатьох культурних діячів, які не були дитячими письменниками, укладати та видавати букварі, азбуки, читанки, що стало доступним із технічного боку лише в ХІХ ст. Це „Читанка для діточок в народних училищах руських” (рукописний варіант 1836, надрукований 1850) Маркіяна

Шашкевича, „Книжица читальная для начинающих” (1847) Олександра Духновича, „Буквар південноруський” Тараса Шевченка. Після скасування заборони на українське друковане слово з 1906 року почали активно з’являтися читанки, різновид книжки-картинки, покликаний розвивати навички читання. Прикладом типової на той час архітектоніки книжки слугує читанка Антона Крушельницького: на кожній сторінці вміщено короткий текст та чорно-білу графічну картинку із селянського побуту. Урбаністичний простір відсутній у тогочасних українських дитячих виданнях.

Навіть таких книжок на Україні видавалось украй мало. Про появу літератури, яка б відповідала не педагогічним, навчальним цілям, а запитам самих дітей, можна говорити лише з початку ХХ ст., чому сприяли такі чинники, як розвиток техніки книгодрукування, несприйняття однотипних книжок-картинок, запозичених із Германії, Англії, бажання створити книжку, суголосну українській ментальності, усвідомлення, що „...дитяча книжкова ілюстрація – це щось більше ніж вузька галузь видавничої справи, це частина народної культури” [13, с. 12]. Художники почали брати фольклорні тексти, народні віршики, загадки, прислів’я, казки і малювали до них свої малюнки – тварин і людей на фоні рідного пейзажу, вводили в малюнок елементи народного побуту, одягу, декору. Така практика властива діяльності основного українського видавництва дитячої літератури „Веселка” (існує з 1934 року). Активне продукування таких видань припало на 70–80-ті роки ХХ ст.: „*За горою золотою. Українські народні лічилки*” (1978), „*Женчик-женчик невеличкий. Скоромовки*” (1979), „*Лисичка та журавель. Казка*” (1977), „*Круть і Верть. Казка*” (1977), „*Котик і Півник. Казка*” (1975).

Українська дитяча література другої половини ХХ ст. представлена низкою імен талановитих авторів, які, попри властиву часу ідеологічну заданість, створили вартісну дитячу книжку, в якій і текст, і малюнки відрізняються глибоким знанням і розумінням потреб дитини. В них чисто побутові події розумно й доцільно з точки зору педагогіки переплітаються із фантазією, казковою атмосферою. Паралельно російські та українські видавництва спорадично видавали кращі книжки-картинки зарубіжних авторів – Беатрікс Поттер, доктора Сюза, Ельзи Бескок, Жана де Брюнофф та інших.

Через незнання та відсутність інтересу в більшості сучасних видавництв до кращої дитячої класики наш читач позбавлений кращих книжок із фонду світової дитячої літератури і вітчизняної також. Як видатну і важливу подію оцінює російська громадськість перевидання у 2011 році „Азбуки” (1904) О. Бенуа, яскравого представника російського модернізму, члена об’єднання „Мир искусства”. Український талановитий художник Григорій Нарбут, теж „миriskустовець”, автор „Української абетки” (1917–1919) (і малюнків, і шрифтів), родоначальник української книжково-журнальної графіки, ілюстратор цілої серії дитячих книг, виданих у Петербурзі в 20-ті роки, незаслужено обділений увагою співвітчизників. Ще одна талановита

українська художниця Олена Кульчицька ілюструвала казки Івана Франка. До книжки-картинки „Ріпка”, виданої 1924 року, художниця намалювала 12 малюнків, на перший погляд, порушивши основну вимогу до дитячої ілюстрації: Кульчицька вдалася до силуетного малюнка, на якому відсутні деталі, але передано динаміку руху, дій, суголосну організації Франкового тексту – ритмізованої прози.

Сьогодні над дитячою книжкою-картинкою працюють художники-дизайнери, її не просто ілюструють, поєднуючи візуальний ряд із текстом, а конструюють. Візуальна сторона продукту, опора на зорові елементи дизайну, а саме: нестандартний формат, обкладинка, папір, шрифт, кегль, розміщення слів на сторінці – важливі критерії художності жанру. Усвідомленням того, що початковий інтерес до книжки з боку найменшого читача викликає передусім форма, незвична, нетрадиційна, завдячуємо англійській дитячій письменниці Беатрікс Хелен Поттер (1866–1943). Її перша книжечка про кролика Пітера, видана 1901 року, мала формат 14 на 11 см. „Книжечка має бути такою маленькою, щоб малюку зручно було тримати її в руках чи носити в кишені фартушка”, – зазначала письменниця [5, с. 196]. Великим накладом і асортиментом такі малесенькі книжечки, на простому папері, але з м'якими акварельними малюнками і текстом в одне-два речення видавалися масово в радянські часи. Вони склали серію „Моя перша книжечка”, їх для зручності зберігання та користування укладали в картонні папки. Подібні книжки-картинки публікували різні дитячі журнали, їх могли вирізати й скласти старші діти для своїх молодших братиків та сестричок. На сучасному книжковому ринку маємо достатню різноманітність форматів – видавництва творчо і продуктивно працюють над складовою, що забезпечує вибір покупця.

Щодо обкладинок сучасної дитячої книжки, то вони надзвичайно яскраві, мажорні, різноманітні за своїм художнім виконанням та за поліграфічними рішеннями. Таку книжку приємно взяти в руки, вона не лише приваблива зовні, але й міцна, тривка, не боїться бруду й води, про що зазначено на самій обкладинці. Проте більша частина книжок українських видавництв надають перевагу ненатуральним, неприродним кольорам, хоча психологи зауважують, що колористика книжки для найменшого адресата не повинна виходити за межі семи основних кольорів [11, с. 142]. Чисті натуральні кольори збережено у книжках зарубіжних авторів, їх на наш ринок постачають російські видавництва, серед українських видавництв вимогу дотримано у книжках видавництва „А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА”.

Оскільки книжка-картинка апелює передусім до візуального сприйняття, актуальним для побудови зорових вражень залишається використання паралінгвістичних засобів, тобто шрифтового варіювання. Виокремлені одні елементи на фоні інших допомагають привернути увагу адресата, заінтригувати, структурно організувати передачу емоційної інформації. Творчо використані в оформленні книжки-картинки суперграфемні засоби, як-от: курсив, розрядка,

жирний шрифт, заголовні букви, шрифти, які імітують рукописний почерк, нерівні нахилені літери, створюють ігрову ситуацію, допомагають у розкритті образів-персонажів. Наприклад, історія про те, як Кішка вчила, а пес Бобо вчився бути гарною собакою [12]. Текст у книжці Гейла Пейджа (він автор тесту і малюнків) набрано літерами різної величини, деякі слова повністю написані великими літерами, розтягнення слів, використано звуконаслідування та повтори, слова вільно розміщені на просторі сторінки – така сторінка набуває примітності, динамічності, пробуджуючи активне сприймання. Подібна графічна презентація тексту допомагає дитині, яка не вміє читати, але бачить написане, уявити / відтворити звучання, інтонацію мовлення – відбувається розширення інформативно-комунікативного поля вербальної складової.

Архітектоніка книжки – поєднання малюнків і тексту – має значення не лише для сприймання, розуміння вербальних та візуальних образів, але й для вироблення, формування художнього смаку. Особливу, продуману незвичну архітектоніку книжки, в якій багато „повітря”, простору для гри уяви, дуже рідко використовують українські автори, продуктивно і творчо – зарубіжні. Наші панівні тенденції – максимально заповнена сторінка з масою зображених предметів, постатей людей, тварин, сторінки, на яких узагалі відсутній „чистий простір”, зайва декоративність, подібні прояви непрофесійності, художника, видавця, безвідповідальності перед дитиною-адресатом. Майстерність художнього виконання виявляється у використанні різних технік – це і малюнок олівцем, фарбами, і аплікація, колаж тощо.

Книжка-картинка – це НЕ оповідь, яку читають, а художній предмет, який переживають. Ідеальний випадок – гармонійна єдність співіснування іконічного й вербального компонентів книжки, яка виникає тоді, коли ілюстрації створюються чи добираються самим автором (Туве Янссон, намалювала мумі-тролів і розказала про них у книжках-картинках маловідомих нашому читачеві), що дозволяє уникати хибних тлумачень тексту, які здатний нав'язати читачеві ілюстратор, скільки він сам є реципієнтом твору, який ілюструє, подає власне розуміння подій та образів. Курйозних й смішних прикладів недоречних ілюстрацій різні дитячі видання містять чимало. Так, у підручнику із зарубіжної літератури для 5-го класу вміщено ілюстрацію до казки Г. Андерсена „Снігова королева”. Інтерпретація відомого художнього образу своєрідна: Снігова королева сидить у санях у шубі яскраво-червоного кольору з білою опушкою і скоріше нагадує доброго Діда Мороза, асоціативно породжуючи емоції, кардинально протилежні до авторського задуму. Особливості сприйняття дітьми різного віку ілюстрацій у дитячій книжці аналізуються в низці праць психологів і педагогів. Художнику та видавцю дитячої книжки важливо їх знати й враховувати. Відомо, що дитині властива психологічна потреба впізнавання реального предмета, явища, ситуації на картинці. В оформленні сучасної дитячої книжки-

картинки спостерігаємо пов'язані зі сказаним вище крайнощі: від використання ілюстрацій із фотографічною точністю зображення до нагромодження химерних, вигадливих.

В українській, як і в європейській дитячій літературі для наймолодших, домінують персонажі-тварини, тенденцію запозичено із фольклору і закріплено теоретичною думкою, зокрема у передмові І. Франка „Байка про байку” до його збірки казок „Коли ще звірі говорили”. Герої-тварини – символи певних емоційних станів, рис характеру. Дитина ідентифікує себе з персонажем через певні типові, стандартні ситуації зі свого обмеженого життєвого досвіду. Тому важливі різні красномовні деталі, які через лаконічність не може містити текст, але їх обов'язково передбачає талановитий малюнок, наприклад, кошик із продуктами місіс Бердхед – це лише корисні людині овочі й фрукти, баночка меду, сік [12].

У зображенні тварини реалістична манера поєднується з казковою. Відповідно до уявлень, які панували в епоху порубіжжя, світ дитини ідеалізувався, обмежувався стінами дитячої кімнати, інтереси – грою з різноманітними іграшками. Дитяча ілюстрація кінця ХІХ – початку ХХ ст. зображала тварин іграшкових – переважно ведмедів, коників (зауважимо, що ведмідь та кінь – тотемні тварини, які втратили сакральність, проте зберегли значущість в культурі всіх європейських народів, зокрема у вигляді іграшок). Порушила стійку традицію своєї доби Беатрікс Поттер. Її тваринки – кролик Пітер, качка Джамайма – намальовані м'якою, ніжною аквареллю, зберігають наївність і дитинність, але вони не іграшкові, а реальні тваринки, одягнені майже як люди і поводять себе, як люди. Художниця вдається до маскараду, гри у перевдягання, і ця гра стає зрозумілою дитині, якщо не одразу, то в процесі подальшого спілкування з книжкою. Будь-яка гарна дитяча книжка, навіть книжка для найменших, створюється „на виріст”: росте дитина і відкриває для себе щось нове, не побачене / не зрозуміле раніше. Джамайма зображена Б. Поттер по-різному: на пташиному дворі як звичайна качка, бо вона перебуває у реальному світі, й одягненою у капелюшок та шаль, коли покидає пташиний двір, виходить за межі реальності, на територію гри. Тут вона грається в дорослу качку, яка хоче знести й висидіти яйця, що їй заборонено у пташнику через молодість та недосвідченість. Подальші малюнки і текст переконують, що звинувачення в інфантильності справедливі. Качка не впізнає у „рудому люб'язному панові”, який запросив її до себе додому, знести і висидіти яйця, запеклого ворога пташника. Слово „лис” жодного разу не зустрічається в тексті, але зображується на малюнках, тому дитячий здогад про його вдавану люб'язність буде неминучим і дасть дитині справжню радість.

Свого часу книжка-картинка, комікс стали предтечею мультиплікації. Антропоморфні тварини з цих маскультурних жанрів „перейшли” в мультфільми. Мишеня Міккі (1928 рік) У. Діснея – перший у цьому ряду. В 70-ті роки з радянської мультиплікації в дитячу літературу прийшов талановитий художник В. Сутєєв. Його

книжка „Сказки и картинки” (текст та малюнки) та ілюстрації до казок зарубіжних авторів „Про козленка, который умел считать до десяти” А. Прейсена, „Знаменитый утенок Тим” Е. Блайтон, „Крошка Енот и тот, кто сидит в пруду” Л. Муур та інші стали класикою жанру, видаються великими тиражами й доступні українському читачеві.

З радянських мультфільмів художники-ілюстратори перейняли особливу манеру зображення персонажа: непропорційна щодо тулуба велика голова підсвідомо асоціюється глядачем із пропорціями тіла немовляти, його безпомічністю, беззахисністю. Мотивація поведінки персонажа доповнюється виправданою і через зовнішність задекларованою характеристикою: він чинить погано не через вади характеру, а через брак досвіду. Найвідоміший український персонаж, який майже одночасно з’явився на телеекрані (Київнаучфільм, 1985) та в художній літературі (вид-во „Веселка”, 1985), Петрик П’яточкін, створений письменницею й сценаристом Наталією Гузєвою.

Основне завдання книжки-картинки – викликати в адресата певне емоційне переживання – радість, здивування, співчуття, сміх. Домінуюча емоція – сміх дитини. Автор тексту й художник дитячої книжки повинен добре усвідомлювати дієвість сміху, знати, в ім’я чого і над чим сміятися. Різноманітність сміхових ситуацій у кращій книжці-картинці традиційно реалізується через гіперболу. Гіпербола створює одночасно комічне й казкове враження, незвичний ракурс у звичному явищі акцентується і в тексті, і на малюнку, вони одночасно і дидактичні, і кумедні, і сповнені соціального смислу. У книжці Г. Пейджа [12] маємо продовження традиційної для англійської літератури галереї диваків: місіс Бердхед (старша дитина зверне увагу на значення імені) зображена буквально з пташиним гніздом на голові, у гнізді сидить пташка, яка в різних ситуаціях (місіс сердиться на Бобо, втомлена повертається з покупками додому, втішена результатами виховання, п’є чай) також намальована по-різному. Ефективно працює на створення емоційного враження, запам’ятовування прийом очуднення.

На жаль, український сегмент книжки-картинки залишається вкрай обмеженим у використанні візуально-вербальних складових, незмінні й традиційні об’єкти зображення – „світ предметів”, „світ тварин”. За приклад може слугувати перелік назв серій книжок лише одного київського видавництва: „Ми їдемо, їдемо” (кожна книжечка презентує певний вид транспортних засобів), „Мамині професії”, „Сім великих кольорів”, „Ведмежатко одягається”, „Овочі”, „Фрукти” тощо і найчисленніші абетки – для дівчаток, для хлопчиків, „Жива абетка”, „Неслухняна абетка”, „Козацька абетка”, „Азбука зоопарку”, „Кримська абетка”, „Абетка-сокотуха”, „Абетка історична”, „Абетка небелиць про рибу, тварин і птиць”.

Продуманість тексту, лаконічність і динамічність оповіді як основні вимоги до книжки-картинки ігноруються, не беруться до уваги в більшості представлених на ринку. Передусім обмаль книжок сюжетних, зрозуміло, що створювати їх важче. Більше тих, які можна

умовно назвати „кліповими”: їх зв'язок із попереднім малюнком та текстом умовний. Переважає текст віршований. Віршики-підписи прямолінійні як інструкція, буквальна вказівка на те, що добре, а що погано. Проте пряме повчання не дійове, не завдає сорому. Варто пам'ятати, що книжка-картинка, яка служить багатьом цілям, покликана розвивати навички читання, любов до рідного слова. Звідси – особливі вимоги до тексту, якісного, високохудожнього. На практиці маємо невдало заримовані рядки з перших-ліпших слів: *Олень пензлик взяв, Огірок намалював; Акула поміж хвиль пливла, Акордеон на дні знайшла*. Авторство таких поетичних опусів скромно вказується дрібними літературами в реквізитах або великими на титулі. Очевидно, що заслужений успіх „Абетки” видавництва „А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА”, яка виходить вже вдванадцять, забезпечують якісні малюнки Костя Лавра та тексти, взяті із фольклору і української дитячої поетичної класики, відшліфовані, відредаговані часом, багатьма поколіннями, досконалі за своїм образним рядом, високохудожні і справді поетичні. На жаль, змушені констатувати, що основу дитячого репертуару в аналізованому жанрі складають книжки-одноденки, про які навряд чи будуть згадувати в дорослому житті як про книгу дитинства. Дійсно цікаві і непроминувці книжки представлені нечисленними російськомовними перевиданнями класичної та сучасної зарубіжної літератури.

Книжка-картинка впродовж тривалого часу залишалася привілеєм наймолодших читачів. І якщо європейська книжка-картинка, досягнувши свого „золотого періоду” в розвитку, зайняла достойне місце серед інших жанрів, поступово втрачаючи чітку вікову орієнтацію (книжки-картинки створюються для всіх вікових груп читачів), то в Україні спостерігаємо тенденцію незмінності у виборі адресата, брак новизни підходів, нової якості художньої комунікації з дитиною.

1. *Блинов В. Ю.* Русская детская книжка-картинка 1900–1941 / В. Ю. Блинов. – М. : Искусство XXI век, 2005. – 224 с.
2. *Бриних М.* Абеткові тортури / М. Бриних // Книжник-ревію. – 2000. – № 6. – С. 12.
3. *Герчук Ю.Я.* Художественная структура книги / Ю. Я. Герчук. – М. : Книга, 1984. – 208 с.
4. *Герчук Ю.Я.* Художественные миры книги / Ю.Я. Герчук. – М. : Книга, 1989. – 239 с.
5. *Демурова Н.* Ускользающее своеобразие Беатрикс Поттер / Н. Демурова // Иностранная литература. – 2006. – № 1. – С. 195–197.
6. *Детская книга вчера и сегодня: по материалам зарубежной печати / сост., авт. вступ. ст. и коммент. Э. Ганкина.* – М. : Книга, 1988. – 311 с.
7. *Корнеєва Г.* Українська книжка Галичини (друга половина ХІХ ст. – 1939 р.) : Історико-книгознавчий аспект / Г. Корнеєва. – Л. : Львівська галерея мистецтв, 2004. – 300 с.

8. *Кудрявцева Л.С.* Художники детской книги : учеб. пособ. / Л.С. Кудрявцева. – М. : Academia, 1998. – 208 с.
9. *Лебедівна Л.* Загадка Владислава Єрка [Електронний ресурс] / Л. Лебедівна // Мережева бібліотека рецензій про всі книжки і всіх письменників. – Режим доступу : // www.review.kiev.ua.
10. *Мильчин А. Э.* Справочник издателя и автора : Редакционно-издательское оформление издания / А.Э. Мильчин, Л.К. Чельцова. – М. : Олимп : Фирма „Изд-во АСТ”, 1999. – 688 с.
11. *Огар Е.І.* Дитяча книга: проблеми видавничої підготовки : навч. посібн. / Е.І. Огар. – Львів : Аз-Арт, 2002. – 160 с.
12. *Пейдж Г.* Как стать хорошей собакой / Г. Пейдж ; пер. с англ. Д. Селиверстовой. – М. : Эксмо, 2009. – 32 с.
13. *Фивер У.* Когда мы были детьми: два века книжной иллюстрации для детей / У. Фивер ; пер. с англ. А. Ильф. – М. : Сов. художник, 1979. – 96 с. : ил.

Аннотация

Анализируется своеобразие книжки-картинки и репертуар этого жанра в украинской детской литературе. Книжка-картинка рассматривается как интермедиаальный жанр, который соединяет разные художественные коды - визуальный и вербальный, что требует особенного способа организации текстовой и внетекстовых составляющих, взаимодействия и корреляции литературного, графического, живописного; таким образом происходит расширение информационно-коммуникативного поля, активизация восприятия ребенка-адресата.

Ключевые слова: *книжка-картинка, визуальный ряд, вербальный ряд, визуализация / видение / восприятие, архитектоника книжки.*

Summary

The article analyzes specific features of the picture book in general and repertoire of this genre in Ukrainian literature for children. The picture book is viewed as an intermedial genre which integrates various codes – the visual and the verbal, which requires a particular way of organizing the textual and extratextual constituents, interchange and correlation of the literary, the graphic and the pictorial; this allows to extend the information and communicative field as well as to enhance the perception of the child.

Key words: *picture book, image sequence, verbal sequence, visualization / seeing / perception, architectonics of a book.*

Стаття надійшла до редколегії 30.09.2011 р.